

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 740/2022
18.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, др Драгише Слоијепчевића и др Илије Зиндовић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ЗЛАТНА ДВОЈКА“ ДОО Врање, ул. Дубровачка бр. 45, чији је пуномоћник Кокан Ђорђевић, адвокат у ..., против туженог BANCA INTESA АД Београд, ул. Милентија Поповића бр. 7б, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, вредност предмета спора 10.000,00 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 7 Пж 6636/2021 од 19.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 18. маја 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 7 Пж 6636/2021 од 19.01.2022. године.

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 7 Пж 6636/2021 од 19.01.2022. године и пресуда Привредног суда у Београду 30 П 388/2021 од 21.05.2021. године, тако ште се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 5. Уговора о кредиту, кредитна партија ...-...-... закљученог дана 02.03.2011. године, између тужиоца и туженог у делу који гласи: „Корисник кредита је обавезан да пре пуштања средстава у течај, плати провизију предвиђену уговором о субвенционисању каматних стопа из члана 1. став 1. овог уговора у висини од 0,5% од износа одобреног кредита (трошкови организовања реализације кредита, трошкови обраде кредитног захтева) увећаног за евентуалне порезе по позитивним прописима, што укупно износи РСД 10.000,00“ и тужбени захтев за исплату износа од 10.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.03.2011. године до исплате, и **ОДБИЈА СЕ** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац ЗЛАТНА ДВОЈКА ДОО Врање да туженом BANCA INTESA АД Београд накнади трошкове парничног поступка у износу од 87.300,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 30 П 388/2021 од 21.05.2021. године, утврђено је да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 5. Уговора о

кредиту, кредитна партија ...-...-... закљученог дана 02.03.2011. године, између тужиоца и туженог у делу који гласи: „Корисник кредита је обавезан да пре пуштања средстава у течај, плати провизију предвиђену уговором о субвенционисању каматних стопа из члана 1. став 1. овог уговора у висини од 0,5% од износа одобреног кредита (трошкови организовања реализације кредита, трошкови обраде кредитног захтева) увећаног за евентуалне порезе по позитивним прописима, што укупно износи РСД 10.000,00“. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 10.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.03.2011. године до исплате. У ставу трећем изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 28.500,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда 7 Пж 6636/2021 од 19.01.2022. године одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена је првостепена пресуда, а одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку због потребе уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао посебну ревизију туженог и утврдио да испуњава услове прописане одредбом члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 18/20), за одлучивање о истој, због потребе за уједначавањем судске праксе у одлучивању о захтеву тужилаца за утврђење ништавости и враћање новчаног износа који су платили на име трошкова обраде кредита код тзв. субвенционисаних кредита.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац у својству корисника кредита и тужена банка у својству даваоца кредита закључили су Уговор о кредиту 02.03.2011. године, којим је у члану 1. банка одобрила тужиоцу кредит у износ од 2.000.000,00 динара. Чланом 5. уговора предвиђена је обавеза корисника кредита да пре пуштања средстава у течај плати провизију из члана 1. став 1. овог уговора у висини од 0,5% од износа одобреног кредита (трошкови организовања и реализације кредита, трошкови обраде кредитног захтева), што укупно износи 10.000,00 динара. У току поступка није било спорно да је тужени наплатио наведени износ од тужиоца.

Одлучујући о постављеном тужбеном захтеву за утврђење ништавости уговорне одредбе из члана 5. уговора, нижестепени судови су стали на становиште да је иста ништава. Нижестепени судови заснивају одлуке на недостатку понуде за закључење уговора о кредиту, која је морала да садржи све податке о висини обавезе тужиоца као клијента банке, те да на јасан и недвосмислени начин кроз обрачун ефективне каматне стопе прикаже трошкове обраде кредита. Како нема доказа о томе да је тужени

доставио понуду за закључење уговора која садржи све неопходне податке како би тужилац био упознат са коначном висином своје обавезе, то нижестепени судови закључују да је спорна уговорна одредба ништава, те да је такво поступање туженог супротно начелу из члана 12. Закона о облигационим односима. Као последица ништавости, применом члана 104. Закона о облигационим односима нижестепени судови су обавезали туженог да тужиоцу исплати 10.000,00 динара колико је претходно наплатио по ништавој уговорној одредби.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова у погледу ништавости уговорне одредбе којом је уговорена накнада за обраду кредита.

Заузето правно становиште нижестепених судова у погледу недостатка понуде дате у предуговорној фази на основу које би се тужилац упознао са висином ефективне каматне стопе и о свим трошковима и накнадама које га терете у поступку реализације кредитног захтева, не може се прихватити у конкретном случају. Ово из разлога што је обавеза плаћања трошкова обраде кредита прописана спорном уговорном одредбом установљена у складу са Уредбом о условима за субвенционисање каматних стопа за кредите за одржавање ликвидности и финансирања трајних обратних средстава и за извозне послове у 2011. години („Сл. гласник РС“, бр.1/2011). Одредбом члана 8. став 5. наведене Уредбе прописано је да једнократна накнада за обраду кредита, коју банка зарачунава за кредите не може бити виша од 0,5% од износа кредита. Осим тога, цитираном одредбом се прописују и други услови који се односе на могућност добијања кредита за одржавање ликвидности и финансирања трајних обртних средстава којима се одређују износи намењени за кредитирање предузетника, малих и средњих предузећа, значај пласирања и враћања тих средстава, као и услова за субвенционисане камате. На тај начин су учињени познати услови за добијање предметних кредитних средстава, којим су клијенти банке обавештени о условима за закључење уговора са банком. У складу са тако прописаним условима закључен је предметни уговор о кредиту парничних странака у коме је у одредби члана 5. уговора прописана и обавеза плаћања једнократне накнаде трошкове кредита у висини од 0,5% у односу на одобрени износ кредита.

Из наведених разлога, правно је неутемељен закључак нижестепених судова, да тужена банка није поступила у складу са нормативним актима којима су уређени кредити, будући да је тужени садржину уговора у делу који се побија (трошкови обраде кредита) ускладио са императивним прописима из наведене уредбе.

Нижестепени судови нису применили цитирану Уредбу у поступку одлучивања и расправљања о ништавости уговорне одредбе из члана 5. уговора о кредиту, те је материјално право неправилно примењено, па је Врховни касациони суд преиначио нижестепену одлуку тако што је одбио тужбени захтев за утврђење ништавости члана 5. Уговора о кредиту од 02.03.2011. године, и последично томе, одбијен је и тужбени захтев за исплату износа од 10.000,00 динара.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку ревизија туженог усвојена, а побијане нижестепену пресуду преиначене.

Одлука о трошковима поступка донета је применом одредбе члана 165. став 2. у вези са чланом 163. став 1, 154. и 163. Закона о парничном поступку. Туженом је досуђен на име трошкова спора укупан износ од 87.300,00 динара и то: износ од 12.600,00 динара на име приступа пуномоћника адвоката на једно одржано рочиште (10.500,00 + 20% ПДВ), износ од 21.600,00 динара на име састава жалбе са ПДВ, износ од 4.500,00 динара на име таксе за жалбу, износ од 4.500,00 динара на име таксе за одлуку по жалби, износ од 21.600,00 динара на име састава ревизије са ПДВ, износ од 9.000,00 динара на име таксе за ревизију и износ од 13.500,00 динара на име таксе за одлуку по ревизији, све у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Законом о судским таксама.

**Председник већа – судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић